

«Min mor og en kommandogruppe av husmødre skal holde fortet dersom politiet kommer.»

MINØKRIGER KURT ODDEKALV
TIL DAGBLADET..

Innhold:

Togtur gir fritid

De ansatte ved Direktoratet for naturforvaltning får fem timer fri eller lønn for samme timetall hvis de velger tog framfor fly. Det er de ansatte ved Trondheims-institusjonen som tok initiativ til ordningen.

• side 5

CO₂-kvoter til salgs

Costa Rica legger ut CO₂-kvoter for salg på Chicago-børsen. De såkalte «karbonsertifikatene» binder landet til å bevare og utvide skogområdene. I-land kan skrive av kvotene på sitt eget CO₂-utslipp, og slipper dermed enklere fra internasjonale klimaavtaler.

• side 5

Skogen sykner

Norske bartrær blir stadig gulere og kronene glisner for hvert år som går. Norsk institutt for skogforskning slår fast at både gran og furu har hatt et tøft tiår.

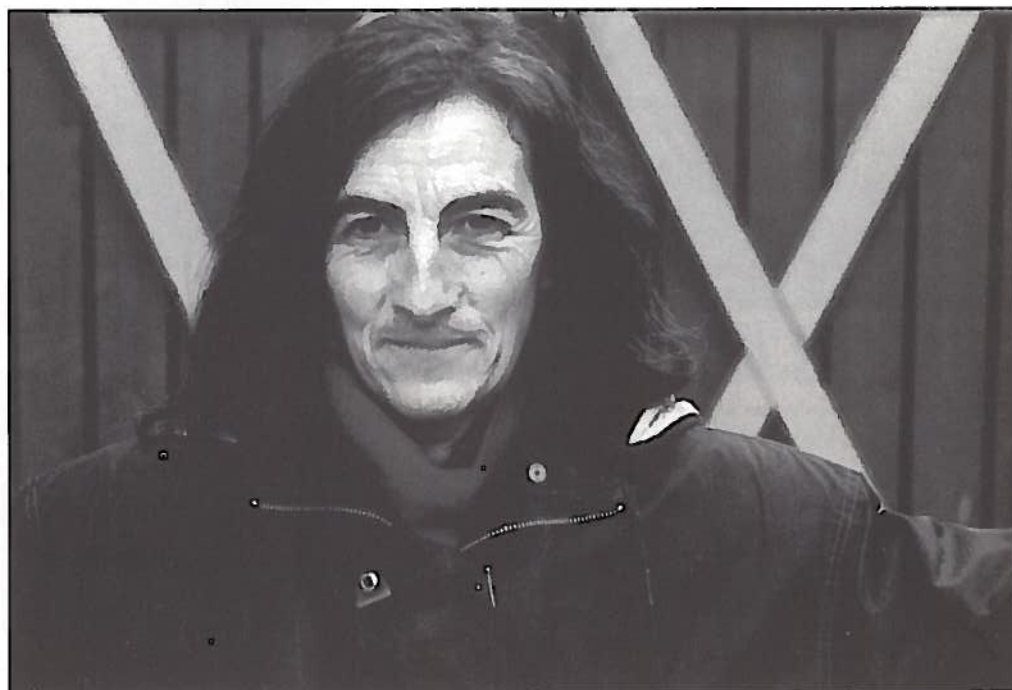
• side 6

Mest i kjeften

En undersøkelse blant 200 av de største bedriftene i Norge viser at størsteparten av næringslivet ønsker å prioritere miljøspørsmål. Men bare halvparten av bedriftene har klart å omsette ord til handling.

• side 8

Forbund i fritt fall?

Ragnhild Bryde Trosby, landsstyreprerentant i Naturvernforbundet, merker stadig flere ringvirkninger av organisasjonens dårlige økonomi. (Foto: Bård Løken)

Norges Naturvernforbund gikk på et nytt millionunderskudd i 1997. Dermed er det klart at Norges største miljøvern organisasjon ikke klarte å snu den negative trenden fra 1996, da underskuddet ble på over to millioner kroner.

De foreløpige regnskapstallene viser at driften gikk med omkring en million kroner i minus i fjor. I det endelige regnskapet vil underskuddet bli enda større, som følge av avskrivninger. I organisasjonens lokal- og fylkeslag sprer misnøyen seg. Vestfolds fylkessekretær har sagt opp i protest, mens et av lokallagene i fylket vurderer nedleggelse.

• side 4

Indianernes inferno

Røyken ligger som et uglenomtregellig teppe i 6000 fots høyde over yanomami-land. Det umulige skjer; jungelen brenner opp.

Amazonas dampende regnskog brenner, ikke akkurat som knusk, men med en hurtighet og intensitet som få ville trodd var mulig.

Slukningsforholdene er ekstremt vanskelige. Foreløpige beregninger tyder på at det

trengs over 10 000 brannmenn for å få kontroll. Det klarer ikke Brasil å skaffe om de får aldri så mye hjelp. Yanomami-indianerne er redde. Det har de grunn til. Det er livsgrunnlaget deres som nå blir til aske fra dag til dag.

• side 7

Hunger for lundeunger

Lundefuglene har grunn til å henge med sine fargerike nebb. Silda er en lunefull ressurs for den som ikke spiser noe annet. Lundefuglbestanden er inne i sin verste krise noensinne. For femte året på rad har alle ungene sultet i hjel.

• side 3

Natur & miljø Bulletin
utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør:
Tom Erik Økland

Redaksjon: Siri Lehne Nilsen,
Jens Petter Toldnes, Kristian Jahre

Adresse: Postboks 689 I St
Olavs plass, 0130 Oslo.
Tlf: 22 99 33 00.
Faks: 22 99 33 10.
Direkte: 22 99 33 + 71 (Toldnes),
72 (Nilsen), 74 (Økland), 22
(Jahre)
E-post: redn@online.no

Abonnement:
199/år (privatpersoner),
500/år (bedrifter)

Annonser: Tlf: 22 71 92 20.
Faks: 22 71 92 38.

Trykking: Gan Grafisk. Trykket
på 100% resirkulert papir.

Norges Naturvernforbund:
Samme postadresse som N&M
Bulletin. Web:
http://www.ngo.grida.no/naturvern
E-post: naturvern@naturvern.no

Neste utgave: 23.4.1998.

norsk fagpresse®

84 år og like blakk!

Norges Naturvernforbund er med sine 84 år landets eldste miljøorganisasjon. Den er i tillegg størst, den er demokratisk og den er blakk.

1996 var det store underskuddets år for Naturvernforbundet. Da regnemaskinen stilnet viste tallene 2,3 millioner kroner i minus. Et svimlende tall for en organisasjon. Tiltak ble satt i verk. Man budsjetterte med et millionoverskudd for 1997 og regnet med at arbeidet med å få skuta på rett kurs var i god gang. Problemet var ikke kursen, men det faktum at skuta stadig tok inn vann.

Selv om de ansatte gikk frivillig ned i lønn de siste seks månedene av året, og selv om rekken av andre tiltak var lang, havnet man igjen langt fra målet. Også 1997 ble et år med millionunderskudd.

Økologi og økonomi er to forskjellige ord, men man finner mange likhetstrekk. Det er like dumt å skyve økonomiske som økologiske problemer foran seg. Miljøvernere bruker uttrykk som «føre var» og «forebyggende tiltak» til daglig. Disse uttrykkene burde i større grad rettes mot egen virksomhet. Gjennom de to siste årene har Naturvernforbundets ledelse gjentatte ganger fortalt at «trenden er snudd» fordi «de nødvendige tiltakene er gjort». Slike utsagn har mistet sin troverdighet.

Det er først og fremst miljøvernet som taper på Naturvernforbundets økonomiske problemer. I dag er alle mann satt ved pumpene for å holde skuta flytende. Det må til. Det blir imidlertid ikke så mye naturvern ut av pumpingen. Resultatet er at arbeidet for et bedre miljø havner i baklekse. Økt grad av prosjektfinansiering binder forbundets ansatte opp til snevre arbeidsfelt, samtidig som arbeidsområdene i sterkere og sterkere grad blir prisgitt tilfeldigheter av typen hvem man har råd til å ansette, hvem som finansierer prosjekter osv. Det er ikke sunt.

Denne helgen møtes sentral- og landsstyret i Naturvernforbundet. Den økonomiske situasjonen står selvfølgelig på plakaten. Håpet er at de tillitsvalgte viser at de ikke er handlingslammet. For alt håp er ikke ute. Naturvernforbundets største, og eneste, kapital er menneskene som jobber for og i organisasjonen. Forbundet har tyngde, kunnskap og erfaring i mengder, verdier som er viktig å framheve i tiden som kommer.

Kanskje kan det være økonomisk tungt vanskelig å drive miljøvern i 1998. Likevel; Naturvernforbundets barne- og ungdomsorganisasjoner, Natur og Ungdom og Blekkulfs Miljødetektiver, drev begge med overskudd i fjor. De har begge mye å lære moderorganisasjonen. Det er mulig, man må bare ikke feie regningene under teppet.

Quality and Safety

Ship Management Without Compromise

- Onboard safety
- Safety for cargo
- Environmental protection
- Total quality control

Red Band
P.O. Box 347
Oslo, Norway
tel. +47 22 33 84 00
fax +47 22 33 84 31

"Meget overbevisende"

Kontreadmiral Knut Aam
Sjef Vestlandets Sjøforsvarsdistrikt:

"Miljøvern er et aktuelt og prioritert felt ved Vestlandet Sjøforsvarsdistrikt - Haakonvern. I forbindelse med bygging av ny kai for Sjøforsvarets nyanskaffede minerydder fartøyer, måtte sterkt forurenset bunnmasse fjernes. Statens forurensningstilsyn stilte strenge krav til hvordan dette skulle gjøres. Takket være NCC Eeg-Henriksens spesialkonstruerte mudring-slekter, ble oppgaven løst på en meget overbevisende og miljøvennlig måte. Sortering og rensing av mudringsmassene på lekteren var svært effektivt og reduserte volumet av forurenset masse i betydelig grad."

VI HAR GJORT DET MULIG Å FJERNE FORURENSNINGENE PÅ SJØBUNN

Det er vår plikt å holde sjøbunnen fri for forurensninger slik at det biologiske mangfold kan videreføres til de kommende generasjoner.

NCC Eeg-Henriksen
Mariboesgt. 13, Postboks 454, Sentrum, N-0104 Oslo
Tel: +47 22 98 68 00, Fax: +47 22 11 28 60

Lite liv i lunder

Et gjennomsnitts lundefuglpar er bosatt nordpå og har for tiden 0,0 barn. Norges mest tallrike sjøfugl er inne i sin verste krise noensinne.

N&M Bulletin
Jens P. Toldnes

Norges lundefuglbestand består av fire millioner fugler. Det er over halvparten av Norges totale sjøfuglbestand. Tredve prosent, eller omlag 1,2 millioner av lundefuglene, holder til på øya Røst i Nordland.

Nå står imidlertid den store bestanden i fare for å bli kraftig redusert. Lundene klarer ikke å fostre opp unger. Årsaken er matmangel og fenomenet slo i fjor til for femte året på rad.

Norsk institutt for naturforskning (Nina) har overvåket 300 par lundefugl i 1997. Resultatet er klart; ikke ett av parene klarte å fostre opp en eneste unge.

Forsker Tycho Anker Nilssen ved Nina er bekymret. Et og annet år med høy ungedødelighet er ikke kritisk,

men dette er noe annet.

— Det er femte året på rad at mattilgangen svikter. Folk på Røst kan ikke huske så mange svarte år på rad, sier han til N&M Bulletin.

En motsatt kjøttmeis

En kjøttmeis lever i et forutsigbart miljø. Derfor legger den mange egg og lever svært kort. Fordi lundefuglene er avhengig av en svært variabel ressurs, nemlig sild, fungerer de motsatt av kjøttmeisen. Den eldste lundefuglen man kjenner til i dag ble ringmerket i 1965. Fuglene starter å hekke sent, når de er fem-seks år gamle. Deretter får hvert par gjennomsnittlig en unge per år.

Dødeligheten tredoblet

Den lange levetiden gjør naturlig nok at voksendødeligheten hos lundefugl er svært lav. Normalt overlever omlag 95 prosent av fuglene. Men heller

ikke dette er normalt på Røst lenger. Dødeligheten blant voksne fugler er tredoblet siden Nina begynte å overvåke den i 1990. Det vil si at bare 87 prosent overlever per år i dag.

— Også dette har høyst sannsynlig med mangel på mat å gjøre. Det er vanskelig å tenke seg noen annen grunn. Vi vet for eksempel at det ikke skyldes miljøgifter, sier Anker Nilssen.

Hvilke konsekvenser den høye dødeligheten på unger og voksne fugl vil få er vanskelig å si.

— Dersom tendensen fortsetter i fem år til, vil bestanden bli redusert til 300 000 par på Røst, sier han.

Det kan høres mye ut, men da Nina startet registreringer i 1979 var det omlag 1,4 millioner par lundefugl på Røst.

Sparepære med luftrens

Det lyser i enden av tunnelen: En ny lyspære skal både spare energi og rense lufta.

Den nye lyspæren er på 18 watt, og lyser omtrent som en vanlig 80 watts glødetrødpære. Med andre ord sparer den energi. I tillegg har den en levetid på 20 000 timer. Det er tre ganger så lenge som dagens sparepærer og 20 ganger så lenge som dagens glødetrødpærer. Lyspæren er basert på såkalt plasmateknologi.

Det er Hitachi Heating and Lighting Division som har utviklet den nye lyspæren. De

har dessuten funnet fram til et belegg som renser luften omkring pæren. Et tynt lag av titanoksid legges utenpå pæren, og skal omdanne bakterier, lukt og skitt til karbondioksid eller vann, skriver Teknisk Ukeblad.

Hvor mye en slik pære vil koste, er foreløpig uklart. Den vil trolig være dyrere enn dagens sparepærer, men totalprisen vil likevel bli betydelig lavere på grunn av den lange levetiden.

Veidekke

A/S Norske Shell

NIJOS, Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, er landets ledende leverandør av informasjon om landskap, jord, skog og vegetasjon. Vi kartlegger naturressursenes kvalitet og tilstand og utfører konsekvensanalyser. Instituttet dekker hele landet, og tilbyr nasjonale oversikter, temakart, eiendomsviser registre, høy kompetanse og avansert teknologi.

For mer informasjon ta kontakt
Tel: 64 94 97 00
Fax: 64 94 97 86

Nytt millionunderskudd — mer uro i Naturvernforbundet

Naturvernforbundets økonomiske problemer er ikke løst. Selv om forbundet i 1997 gjorde mye for å spare penger, viser foreløpige regnskapstall millionunderskudd også for i fjor. Samtidig vokser de indre konfliktene i forbundet.

N&M Bulletin
Jon Bjartnes

Sentralstyret i Norges Naturvernforbund (NNV) har fått foreløpige regnskapstall for 1997. Tallene forteller om et driftunderskudd på rundt en million kroner i fjor. I det endelige regnskapet vil underskuddet være større, fordi NNV må avskrive penger forbundet har til gode, samt skrive ned verdien på varelaget.

Klart for oppvaskmøte

Endelige regnskapstall skal vedtas til helga, da først sentralstyret og deretter landstyret kommer sammen i Oslo. Landsstyret er høyeste organ i Naturvernforbundet mellom landsmøtene, og må denne gangen forholde seg til en økonomisk situasjon som ser ut til å være verre enn noensinne. Som en kilde i NNV-sekretariatet sier til N&M Bulletin:

— Hvis Naturvernforbundet

var en vanlig, privat bedrift, ville vi bli slått konkurs.

Det er klart at landsstyret må vedta en stram sparepakke tilpasset de nye opplysningene. Det er også klart at dette ikke kommer til å skje i en tone av vennlig deltakelse. Parallelt med den økonomiske krisen vokser nemlig konfliktene i Naturvernforbundet.

Sa opp i protest

Både i Naturvernforbundets sekretariat i Oslo, og rundt omkring i fylkes- og lokallag, er mange folk misfornøyd med måten forbundets ledelse har håndtert krisen på. Den siste tiden er denne misnøyen kommet stadig mer direkte til uttrykk.

I Vestfold står stillingen som fylkessekretær nå ledig, etter at den forrige sekretæren sa opp i protest mot NNVs sentrale ledelse. I oppsigelsen skriver den avgåtte sekretæren blant annet at NNVs ledelse har forsøkt å vri seg unna ubehagelige spørsmål,

og at den har forsøkt å skyve ansvar over på andre ledd i organisasjonen. Den avgåtte sekretæren skriver også at han finner det «uholdbart å inneha en stilling der jeg nødvendigvis må oppfattes som representant for den landsdekkende organisasjonen denne ledelsen representerer.»

Ragnhild Bryde Trosby, som er representant for Vestfold i NNVs landsstyre, sier til N&M Bulletin at fylkeslaget ikke vil forsøke å få ansatt en ny fylkessekretær før økonomien i forbundet blir bedre.

— Styret i Vestfold frykter at også fylkeslagets økonomi vil bli rammet av krisen som er oppstått i Oslo, sier Bryde Trosby.

Krass kritikk

Også Bryde Trosby sier hun oppfatter det som vanskelig å være representant for Naturvernforbundet nå.

— Vi er i en situasjon der trofaste slitere for naturvernsaken mister gleden og initiativet, og går lei. I vårt fylke har et helt

lokallag truet med å legge ned virksomheten, sier Bryde Trosby.

Hun mener at landsstyret gjennom den økonomiske krisen ikke har fått den informasjonen som er nødvendig for å fylle sin rolle som forbundets høyeste organ.

— Desto mer frustrerende har det vært for meg som landsstyreprerentant å skulle stå ansvarlig overfor medlemmer og lokallag, sier Bryde Trosby.

Samlet klubb mot Kronen

Konfliktlinjene går ikke bare mellom Naturvernforbundets sentrale ledd på den ene side, og noen fylkes- og lokallag på den andre. De splitter også sekretariatet, om enn ikke i like deler. I en artikkel i Dagbladet kom det nylig fram at en samlet klubb i NNV-sekretariatet har bedt generalsekretær Terje Kronen om å vurdere sin stilling. Overfor N&M Bulletin vil Kronen verken kommentere denne oppfordringen eller de foreløpige regnskapstallene for 1997. ■

Kamp mot dårlig byluft

Etter 84 år har Naturvernforbundet fått sitt første lokallag i Oslo. Østkanten Naturvernforbund lover kamp mot dårlig byluft.

— Vil skal jobbe mot luft-

forurensning og trafikkproblemer. Dessuten vil vi jobbe med energispørsmål, sier Åsne Berre Persen, lokallagets første leder.

Østkanten Naturvernforbund har over 500 medlemmer. ■

CO₂-kvoter på børsen

Costa Rica legger denne måneden ut såkalte «karbonsertifikat» for internasjonalt salg. Dermed starter regulær handel med utslippskvoter for drivhusgasser.

«Karbonsertifikatene» er ordning som skal bidra til reduksjon av drivhusgassene i atmosfæren, der karbondioksid (CO₂) er den viktigste. Sertifikatene fra Costa Rica skal omsettes ved Chicago-børsen.

Sertifikatene innebærer at Costa Rica forplikter seg til å bevare og utvide sine store skoger, som effektivt tar opp og binder drivhusgassen karbondioksid. Det landet som kjøper slike sertifikat kan dermed øke egne CO₂-utslipp, eller la være å redusere med en mengde som tilsvarer den som sertifikatet oppgir.

Sveits kjøper

Hvert enkelt sertifikat er en forpliktelse til å bevare et skogområde som tilsvarer binding av en viss mengde karbondioksid. Til sammen betyr disse sertifikatene en forpliktelse til å binde en million tonn CO₂.

Costa Rica har arbeidet med en slik ordning i flere år. Nå har den blitt mulig takket være en avtale med Sveits.

Det er ennå ikke avgjort hvor stor CO₂-kvote Sveits skal kjøpe. Landet må først finne ut hvilke av sektorene innen egen industri som skal redusere sine utslipp.

DN på skinner

Ansatte i Direktoratet for naturforvaltning (DN) får fri eller overtidsbetaling hvis de bruker tog i stedet for fly.

N&M Bulletin
Jens P. Toldnæs

DN går nye veier for å beskytte den naturen direktoratet er satt til å forvalte. En særvtale som går ut på å øke bruken av miljøvennlige reisemåter er forhandlet frem mellom fagforeningene og ledelsen i direktoratet. De ansatte, som selv har tatt initiativet til ordningen, blir premiert hvis de bruker tog framfor fly når de er på reise.

— Det er riktig at vi ønsker å vri tjenestereiser over til tog. Vi har forhandlet fram en særvtale om dette og ledelsen har vært positiv, sier førstekonsulent og hovedtillitsvalgt Jon Peder Denstad i DN, til N&M Bulletin.

Trondheim-Oslo

DN har adresse Trondheim. Det, kombinert med de arbeidsoppgavene de ansatte har, gjør at

de reiser svært mye. Den typiske tjenestereisen går til Oslo. Ordningen går i korthet ut på at dersom Denstad, eller en av hans kollegaer, skal reise til Oslo og velger tog, får han fem timer fri eller overtidsbetaling for et tilsvarende antall timer. Ulempen for den enkelte er at han eller hun må sove på toget i stedet for hjemme i sengen.

Stamkunder

— Grunnen til at vi kan gjennomføre dette er at differansen mellom standardbillett med fly og togbillett med stamkunde-rabatt dekker opp for beløpet, sier Denstad.

Hvorvidt de ansatte har blitt flinkere til å ta tog er for tidlig å si, ifølge Denstad. DN's ledelse har så langt vært svært positive til ordningen som foreløpig skal vare i ett år. ■

Utenfor avtalen

Den omstridte handelen kan skje på flere måter. For eksempel kan et i-land investere penger i tiltak i u-land for å redusere utslippene der. På den måten får i-landet CO₂-utslipp til gode i sitt eget regnskap.

Eller i-landet kan betale for skogplanting i et u-land, og på den måten få et overskudd i eget utslippsregnskap. Dette overskuddet kan så brukes til å øke eller la være å redusere egne CO₂-utslipp.

— Ordningen i Costa Rica er nok ikke en del av klimaavtalen fra Kyoto slik den er i dag. Ifølge den kan slik handel bare foregå mellom i-land, sier Alfred Fidjestøl, tidligere nestleder i Natur og Ungdom med klimaforhandlingene som spesialområde.

12 millioner tonn

— Men mange i-land har pilotprosjekter gående i forhold til u-land, der erfaringene vurderes fortløpende. Disse erfaringene er med på å danne grunnlaget for videre utforming av klimaavtalene. Men foreløpig får ikke i-landene godskrevet dette på sine utslippskvoter, sier Fidjestøl, som mener

Costa Rica-sertifikatene hører til i denne kategorien.

Ifølge Kyotoavtalen skal verdens i-land samlet sett redusere utslippene av drivhusgasser til 5,2 prosent under nivået i 1990.

Man ble også enige om at reduksjon av drivhusgasser først og fremst skal skje i det enkelte i-land, og bare i liten grad gjennom å få andre land til å gjøre jobben for seg.

— Tendensen så langt er at i-landene forsøker å gjennomføre 80 prosent av reduksjonen i eget land, og de resterende 20 prosent i andre land, sier Costa Ricas miljøvernminister René Castro.

Han kan fortelle at landet i dag har utstedt sertifikater for fire millioner tonn bundet karbondioksid, mens potensialet er 12 millioner tonn. ■

Stillehavs-perle vernet

En ny verneplan for de enestående

Galapagos-øyene er

trådt i kraft etter en intens debatt som har pågått over et helt år.

Blant annet skal turismen begrenses

ytterligere.

Miljøvernaktivister, folk fra fiskeindustrien, parlamentarikere og lokalbefolkningen har tatt del i debatten. Hensikten med den nye loven er å beskytte ikke bare naturmiljøet på selve øygruppen, men også sjøterritoriet utenfor.

Unikt mangfold

Rundt øygruppen finnes det sjeldne havskilpadder, sjøløver, sel, sjeldne haiarter og andre, matnyttige fiskeslag.

Opprinnelig gikk verneplanen ut på å innføre en vernezone rundt øyene på 40 nautiske mil. Men Ecuadors interimpresident, Fabián Alcarón, sørget til slutt for at det ble åpnet for fiske inntil 15 nautiske mil i enkelte soner. Denne svekkelsen av loven skyldtes sterkt press fra blant annet tunfiskindustrien.

UNESCO-fredet

Det vil bli innført meget strenge restriksjoner for turistlivet. Galapagos-øyene ligger i Stillehavet, tusen kilometer fra fastlandet. Øygruppen har et unikt mangfold av fugle- og dyrearter. Dette har gjort øyene til landets fremste turistmål.

Samtidig er Galapagos registrert som en del av menneskehetens felles naturarv av UNESCO (1979). UNESCO har derfor vært en av pådriverne bak de nye vernelovene for Galapagos. Hvis verneplanen ikke hadde blitt vedtatt, kunne øygruppen mistet sin UNESCO-status. (IPS) ■

MILJØTEKNOLOGIBEDRIFTEN

Goodtech Industrier

Hålogaland
Ressursselskap

IGjen & IGjen....

...skal på en økonomisk måte ha en energiproduktionsgrad på 90% innen 2000

Dette oppnås ved 25% materialgjenvinning og 20% kompostgjenvinning

Hålogaland Ressursselskap Djupvikveien 21, 8500 Narvik. Tlf: 76 56 61 00 - Fax 76 95 01 09. Avd. Stanges Gjenvinningsanlegg, Skardalsveien 6, 4000 Stord. Tlf: 77 07 00 57 Fax 77 07 06 33.

Mitsubishi Motors Co

MMC Norge AS ... et selskap i Motor Gruppen
Postboks 43 Risletta, 0516 Oslo
Kontor: Østre Aker vei 62
Telefon: 22 65 14 20
Fax: 22 64 96 99

Sagafisk A/S

6598 Foldfjorden
Tlf: 71 64 52 15 Fax: 71 64 51 05

Skogen skranter

Skogen har blitt sykere det siste tiåret. Forurensning og unormalt vær er mulige årsaker.

N&M Bulletin
Siri Lehne Nilsen

— Bartrærne er blitt gulere og kronene mer glisne de siste ni årene, sier Dan Aamlid ved Norsk institutt for skogforskning (Nisk).

Gran er det treslaget som kommer dårligst ut. Her har tetheten på kronene gått ned med gjennomsnittlig syv prosent. For furu er tallet fem prosent.

— Vi ser de samme trendene i andre europeiske land, sier Aamlid til N&M Bulletin. Han mener det er grunn til bekymring over utviklingen.

Sur nedbør og ozon

Aamlid kan ikke si noe sikkert om årsaken til at skogen ikke trives så godt som før, men peker på forurensning som en mulig årsak.

— Vi har fortsatt mye sur nedbør over landet vårt. Det vet vi er en belastning for skogen, sier han.

Mengden svovel i den sure nedbøren er redusert kraftig, men nitrogen utgjør fortsatt et problem.

Nitrogen fungerer som gjødsel på skogen, og øker veksten. Problemet er at gjødslingen blir ensidig. Når treet vokser trenger det også andre stoffer, og treet kan dermed få mangel på stoffer som kalium eller magnesium, skriver Bondebladet.

Bakkenært ozon er et annet stoff som kan skape problemer for skogen. Det fører til at trærne vokser dårligere og eldes raskere. I tillegg faller bladene av tidligere om høsten.

Unormalt vær

Ifølge Aamlid kan også været spille en viktig rolle.

— Det er et faktum at mye norsk skog vokser på sin klimatiske utpost. Noen av skogskadene vet vi helt sikkert skyldes tøft klima som frost, tørke og vind. Vi har hatt en god

del spesielle vintre på 80- og 90-tallet, med både den kaldeste og den varmeste vinteren på lange tider. I tillegg kommer en del tørre og varme somre som vi blant annet vet har gjort grana gul om høsten.

— *Tror du at det spesielle været kan være en del av globale klimaendringer som følge av drivhuseffekten?*

— Hvor unormalt klimaet har vært må du spørre andre om.

Mer sårbar skog

Aamlid og andre forskere på Nisk tror at forurensning kan gjøre skogen mer sårbar for tørke og frost.

— Forurensningen utgjør en kronisk belastning for skogen, og kan føre til at naturlige værforhold gir skogen skader som ellers ikke ville ha kommet, sier han. Aamlid understreker imidlertid at dette ikke er noe de vet, men noe de prøver å finne ut av.

— Problemet er at forskjellige forhold kan gi de samme skadene. Da er det vanskelig å se hvor mye som skyldes det ene og hvor mye som skyldes det andre. ■

Dyrere i Oslo-rushet

Årsmøtet i Oslo Arbeiderparti vil gjøre det dyrere å kjøre gjennom bompengeringen i rush-trafikken. Dessuten vil de vurdere å utvide bompengeringen i tid.

N&M Bulletin
Siri Lehne Nilsen

— Vi ønsker å få til veiprising i Oslo. Tidsdifferensierte takster i bompengeringen er et første skritt. Senere kan det bli nødvendig å opprettholde bompengeringen etter 2007, sier Marianne Seip Hauksnes i Oslo Arbeiderparti.

Hun er usikker på om det vil

være mulig å få flertall for forslaget i Oslo bystyre, men håper at mellompartiene vil støtte det.

I tillegg til veiprising ønsker Oslo Ap å redusere mengden

parkeringsplasser i sentrum og bedre kollektivtrafikken.

— Vi må sikre framkommeligheten til kollektivtrafikken, sånn at det blir mulig å gjennomføre flere og mer punkt-lige avganger, sier Hauksnes. For å få til dette ønsker Ap å øke bevigningene til kollektivtrafikken, men hvor mye kan hun ikke si noe om.

— Vi må få bedre luftkvalitet i Oslo, og er villige til å bruke rimelig radikale tiltak.

Aina styrer Nina

Aina Edmann er utnevnt til ny styreleder for Norsk Institutt for Naturforskning (Nina), melder Miljøverndepartementet. Edmann fortsetter dessuten i sin jobb som seksjonsleder i Naturvernforbundet. ■

Indianere ber Norge om hjelp

Først tørket El Niño ut undervegetasjonen. Deretter ble beiteområdene i nord antent av kvegeiere. Resultatet er at Amazonas dampende jungel brenner som et norsk tørrgranområde. Operasjon Dagsverks prosjekt i området har fått den verst tenkelige start.

N&M Bulletin
Jens P. Toldnæs

Vi har etterhvert lært at regnskog brenner godt når den først tar fyr. Det viste fjorårets branner i Asia. Der brenner det fremdeles, og det verre enn noensinne. I tillegg raser nå enorme branner nord i Amazonas. Leder for Regnskogsfondet, Lars Løvold, har allerede fått forespørsler om nødhjelp fra indianerne i de brannherjede områdene nord i delstaten Roraima på grensen mot Venezuela.

«Belgia» borte

Roraima er en todelt provins. Omlag halvparten er savanne og tørt beiteland. Den andre halvparten er regnskog. Det er i hovedsak savanne-indianerne som er hardest rammet av brannene så langt. Brannene startet ved at beitemark ble svidd av i desember. Dette er ikke unormalt. Det unormale er at avsviingen kom fullstendig ut av kontroll, og at regnskogen ikke klarer å beskytte seg mot brannene ved hjelp av sin naturlige fuktighet. Så langt ser det ut til at områder på størrelse med Belgia, eller Telemark og Buskerud fylke om man vil, er svidd av. Samtidig er et sted mellom ti og tyve tusen kyr blitt drept i brannene som nå trenger dypere og dypere inn i uberørt regnskog.

— Dette ser absolutt ikke bra ut. Foreløpig vet vi for lite om omfanget, men vi vil ha løpende kontakt med norske bistandsmyndigheter og vurdere å gå inn for direkte hjelpetiltak dersom dette blir nødvendig, sier Løvold til N&M Bulletin.

Landsbyer uten vann

Brannene er iferd med å true flere av Yanomami-indianernes landsbyer. Yanomamiene teller omlag 10 000 mennesker fordelt

på store områder og Regnskogsfondet har tidligere støttet stammen i deres kamp for egne reservater. Pengene fra fjorårets Operasjon Dagsverk-aksjon skal hjelpe yanomamiene med et omfattende utdanningsprosjekt og flere nyansatte lærere er allerede på plass i landsbyene.

— Dette er en veldig vanskelig start på prosjektet. Det har vært tørke i Yanomami-områdene og flere av landsbyene er uten vann. Nå trues de i tillegg av brannene og vi vet at det ikke begynner å regne før i april-mai, sier Løvold.

At indianerlandsbyene tømmes for vann samtidig som regnskogen brenner nærmest som knusk har sammenheng med værphenomenet El Niño. Skogen er rett og slett for tørr.

— Ekspertene er veldig bekymret. Selv om regnskogsområder skulle klare seg gjen-

nom en brann vil fuktighet og undervegetasjon, det vil si skogens forsvarsmekanismer, være så redusert at skogen vil bli ødelagt dersom noen tenner på en gang til, sier Løvold.

Amazonas ikke viktig nok

De siste tolv månedene har vært nærmest katastrofale for verdens regnskoger. Mens verden har satt fokus på brannene i Asia har brannene samtidig rast i Brasil uten at noen har vært særlig interessert i det. Områdene er ikke viktige nok mener Løvold.

— Når røykteppet legger seg over Kuala Lumpur berører det viktige maktsentra i verden. Millionbyen Manaus ligger inne i Amazonas. Den var dekket av røyk i samme periode uten at mediene viet det særlig mye oppmerksomhet, sier han. ■

Dam-ofre får erstatning

Ofrene for utbyggingen av Yacyreta-dammen i Paraguay får erstatning. Det ble kjent etter kraftige protester tidligere denne måneden.

Dammen, som har vært under bygging de siste to tiårene, har forårsaket store skader: Boligområder er oversvømmet, drikkevann forurenses. Fiskere har fått redusert sine fangster. Mursteinprodusenter og keramikere har tapt inntekter fordi leirreservoarer er oversvømmet.

I 25 år har befolkningen bedt om kompensasjon for tapene de har lidd som følge av utbyggingen. Tidligere denne måneden ble protestene intensivert. En sultestreik ble satt i gang, og 2 000 mennesker blokkerte veien til hovedstaden. Paramilitære styrker angrep demonstrantene og skadet 22, heter det i en pressemelding fra Friends of the Earth International.

Protestene ble avblåst da selskapet sa de vil sette i verk tiltak som bedrer forholdene for de berørte.

Verdensbanken bekrefter

Beskyldningene fra ofrene om at effektene av Yacyreta-dammen er langt verre enn utbyggerne vil være med på, ble bekreftet i en rapport fra Verdensbanken og den Inter-amerikanske utviklingsbanken (IDB) nylig. De skriver blant annet at mens 99,8 prosent av ingeniør-arbeidet er ferdig, er mindre enn en tredel av arbeidet med planer for miljøvern og ny bosetting gjennomført.

Ifølge Verdensbanken vil det ta år å bedre de skadene som

hittil er gjort. Dessuten vil det bli dyrt. Verdensbanken setter derfor spørsmålsteget ved om det vil være lurt å bygge demningen til planlagt størrelse. Det vil føre til at ytterligere 60 000 mennesker må flytte, og enda flere må få kompensasjon for tapte inntekter.

— Riv demningen

Friends of the Earth (FoE) i Paraguay mener arbeidene må stanses og demningen demonteres.

— Istedet må man bruke kreftene på å hjelpe de menneskene som har lidd i mer enn tyve år, sier Raquel Rodriguez i FoE.

— I ethvert prosjekt med så alvorlige konsekvenser må slike planer gjennomføres før byggearbeidene starter. I tilfellet med Yacyreta-dammen tillot Verdensbanken og IDB at dammen ble bygd og slusene lukket uten at en slik plan var satt ut i livet, sier hun. ■

NORSK SPESIAL OLJE

Felleskjøpet Rogaland Agder

TRANBERG A/S
for quality

fundia

FUNDIA PROFILER AS
Postboks 500, 8601 MoGlommen
Skogeier-
foreningVi vil ivareta
skogens mangfoldCSC Computer Sciences International
A Division of CSC Financial Services Group

FORESTIA

Mandak
Reberbane
Christiansen & co. a/s
4501 Mandal - Norway
Brønnselanger - Industrielanger - MaskinfabrikasjonH. Clausen
BLI MILJØARKIVIST
DU OGSÅ!
Mapper og permer
22 20 50 55

Stor EØS-motstand

90 steder i landet protesterte folk mot utvidelse av EØS-avtalen lørdag 14. mars. Aksjonistene frykter biologisk forurensning og mer sykdom hvis grensekontrollen av mat og dyr fjernes.

N&M Bulletin
Siri Lehne Nilsen

40 000 løpesedler fikk ben å gå på da Naturvernforbundet tok initiativ til landsomfattende markering. I samarbeid med jordbruks-, forbruker og miljøorganisasjoner markerte de sin motstand mot utvidelse av EØS-avtalen og samlet inn underskrifter mot utvidelsen. I løpet av et halvt år skal Stortinget bestemme om grensekontrollen

av mat og dyr skal fjernes.

Sykere nordmenn

— Det vil føre til mer sykdom i befolkningen. Norge har til nå greid å forhindre spredning av mange matbårne sykdommer til landet på grunn av streng grensekontroll, sier Aina Edelmann i Naturvernforbundet. Tiltakene som skal kompensere for redusert grensekontroll er dyre, byråkratiske og ikke tilstrekkelige, sier hun, og viser til uttalel-

ser fra Veterinærforeningen.

Motstanderne frykter også økt biologisk forurensning hvis grensekontrollen fjernes: Det kan dukke opp fremmede dyr, insekter eller planter i den norske naturen som ikke har naturlige fiender. De kan spre seg voldsomt, gjøre skade i landbruket, utkonkurrere andre arter og skape ubalanse i økosystemet.

Lurer seg unna debatten

— Før regjeringsskiftet var alle regjeringspartiene mot en EØS-utvidelse. Nå virker det som om de av taktiske grunner unngår å ta debatten, sier Edelmann. Hun mener regjeringen må legge fram en proposisjon i Stortinget hvor både positive og negative sider ved EØS-utvidelsen kommer fram. ■

Store ord, lite handling

En fersk undersøkelse blant 200 norske bedrifter viser liten evne til handling for bedre miljøstyring.

N&M Bulletin
Tom Erik Økland

Revisjons- og rådgivningsfirmaet Coopers & Lybrand ba de 500 største bedriftene i Norge om en redegjørelse for miljøstyring i virksomhetene. 200 bedrifter svarte på spørsmålene.

Det mest hyggelige signalet fra undersøkelsen er at hele 80 prosent av bedriftene slår fast at de prioriterer miljøspørsmål. Men det er langt fra ord til handling.

— Når det gjelder å sette visjoner ut i praksis er bildet mindre oppløftende, mener Sverre Erik Forsstrøm, partner i Coopers & Lybrand, i en pressemelding.

— På spørsmål om det var utarbeidet konkrete miljømålsetninger, svarte bare 40 prosent ja. Det samme antall bekrefter også at målsetningen blir fulgt opp regelmessig av

toppledelsen, sier Forsstrøm.

Coopers & Lybrand slår fast at det er langt mellom bedriftenes visjoner om miljøvern og evnen til å sette disse ut i livet.

Undersøkelsen viser også at 65 prosent av bedriftene setter miljøkrav til sine leverandører.

— Noe av det mest spennende med undersøkelsen er at forskjellen mellom ulike bransjer er overraskende liten. At industrien ligger langt framme overrasker ingen, men at forskjellen i forhold til for eksempel varehandel er såpass liten, er positivt overraskende, mener Forsstrøm.

Bedre luft med sykkel-taxi

Myndighetene i den belgiske byen Ghent setter sin lit til at en ny muskeldrevet sykkel-taxi skal bidra til redusert trafikkork og forurensning i bysentrum, melder London Press Service. Sykkel-

Hydro med på ved

Det er ikke bare Shell og British Petroleum som vil satse på biomasse og vindkraft i tiden framover. Norske Hydro slenger seg også med på lasset.

— Det er helt naturlig at Hydro Energi engasjerer seg i produksjon av bioenergi og vindkraft, forteller divisjonsdirektør Reidar Sæther til Hydro Profil.

Sæther mener likevel at det ikke er realistisk å tro at alternativ energi kan demme opp for den jevne økningen i energibruk.

— Her i Norge må vi ta inn over oss at dersom forbruket fortsetter å vokse som hittil, vil norsk gasskraft utgjøre en naturlig og nødvendig del av løsningen, sier Sæther. ■

Statoil skal spare strøm

Statoil skal innføre enøk-tiltak i alle sine kontorbygninger i Norge. Informasjonssjef Trude Måseide regner med at de kan redusere eget strømforbruk med mellom 8 og 10 prosent i løpet av et år.

N&M Bulletin
Kristian Jahre

I Norge har Statoil tilsammen 300.000 kvadratmeter med kontorer i Trondheim, Harstad, Bergen, Stjørdal, Florø, Mongstad, Kollsnes, Kårstø, Stavanger og Oslo. Samla har disse et årlig energiforbruk på 80 GWh (gigawatt-timer). Det vil si at Statoils kontorer står for omlag 0,07 prosent av kraft-forbruket i Norge. Statoil vil nå redusere sin andel med 8 - 10 prosent.

— Først og fremst må vi forbedre og innarbeide nye rutiner. Blant annet vil det bli snakk om helt banale ting som å oppfordre ansatte til å slukke lys og lukke vinduer. Vi har imidlertid akkurat startet enøk-prosjektet, og ser nå på hvordan vi skal klare å nå målet, sier informasjonssjef Trude Måseide i Statoil.

Nøkkelpersoner rundt om i bedriften skal først læres opp, og Måseide regner med at de første tiltakene vil bli satt iverk til sommeren. Hun tror alle enøk-

tiltakene kan være klare om et års tid.

— Vil bidra

Statoil har bestemt seg for denne satsingen først og fremst fordi de har lyst til å bidra i miljøarbeidet med å bruke mindre strøm.

— Men det er selvfølgelig god økonomi i dette også. Veldig mange miljøtiltak gir økonomiske fordeler, sier hun.

Statoil skal også se på hvordan de kan få mer effektive varmesystemer. De har allerede installert varmepumper-løsninger i samtlige kontorbygg i Norge. Nå vil de få mer effektiv bruk av spillvarme, finne fjernvarmeløsninger og se på hele rekken av energikilder for å finne miljømessige og økonomisk gode løsninger.

Støttes av NVE

— Vil Statoils enøk-satsing bidra til å minke presset på å bygge ut for eksempel gasskraftverk i Norge?

— I forhold til energiproduksjonen i et gasskraftverk er gevinsten av våre tiltak liten. Men det er klart det vil bidra til

å gjøre samlet forbruk av strøm lavere, sier Måseide.

Hun forteller at enøk-prosjektet gjennomføres med økonomisk støtte fra Norges vassdrags- og energiverk (NVE).

— Jeg vet ikke om vi hadde gjort dette uten den statlige støtten, men støtteordningen gir ihvertfall initiativ til å sette igang, sier hun.

Mørkelagt i Belgia

Terminalsjef Ole Eilertsen ved Statoils anlegg i den belgiske byen Zeebrugge er også blitt kjapp med lysbryterlabben. Bortsett fra lys som må være på av sikkerhetshensyn, er praktisk talt alt lys slått av til vanlig. Men ifølge Statoils internblad Ukestatus er ikke lavere strømregning Eilertsens hovedhensikt.

— I Belgia betyr høyt elforbruk at vi bidrar til mye negativt i det store miljøregnskapet. Her i landet produseres elektrisiteten i diesel-, kull- og gasskraftverk. Vi vil gå foran med et godt eksempel i miljøarbeidet, sier han. ■

Deler ut millioner til enøk

Norges vassdrags- og energiverk (NVE) brukte 50 millioner på å introdusere bioenergi i fjor. I år lokkes det med 70 millioner for å bygge ut såkalte fleksible varmesystemer.

— Målet er å få flest mulig kilowattimer produsert med fornybare energikilder per krone vi deler ut, sier seksjonsleder Birger Bergersen ved NVEs enøk-seksjon.

I fjor delte NVE ut 50 millioner prosjektkroner for å introdusere bioenergi som varmekilde. Av omlag 100 søknader, fikk halvparten penger.

— Men det betyr ikke at det ikke var flere gode prosjekter. Det var rett og slett ikke mer penger å ta av. Interessen var enorm, sier Bergersen.

Når alle prosjektene som fikk støtte i fjor er igangsatt, vil tilsammen 0,4 TWh varme være produsert med bioenergi.

I år viderefører NVE denne satsingen. 70 millioner ligger i potten for en støtteordning for såkalte fleksible varmesystemer. Fleksible varmesystemer

betyr at man for eksempel kan bruke varmepumper, bioenergi eller eventuelt solvarme som varmekilde i vannbårne varmesystemer. Mange store bygninger har allerede slike vannbårne varmesystemer, men de blir stort sett varmet opp med oljefyring.

Søknadene har strømmet inn, og Bergersen regner med å starte utdelingen av penger i løpet av sommeren.

— Vi vil både støtte prosjekter som bygger nye vannbårne varmesystemer og de som bygger om gamle oljefyrtede systemer. Hoved-poenget er å få flere energifleksible prosjekter som fremmer både bioenergi og varmepumper, sier han.

Bergersen forteller at teknologiutviklingen gjør vannbårne varmesystemer stadig bedre, og på sikt tror han de også blir mer lønnsomme. ■

Saksøker genplante-produzent

Miljøorganisasjonene Greenpeace og IFOM vil gå til rettsak mot myndighetene i USA fordi landet har tillatt bruk av genmodifiserte planter som inneholder gener fra bakterien Bacillus Thuringiensis. Giftstoffet har lenge vært brukt som biologisk middel mot skadedyr, men organisasjonene

mener at bruk av gen-plantene kan gjøre insekter motstandsdyktige mot giften fordi de eksponeres for den hele tiden, ikke bare ved sprøyting. De mener at dette vil frata øko-landbruket en miljøvennlig måte å bekjempe insekter på, melder Gartneryrket, gjengitt i Genialt. ■

Kulde

VA

VVS

Hydraulikk

Marine

Industri

Offshore

Miljø og kvalitet i fokus!

Kunnskap om riktig bruk av riktige produkter!

Danfoss AS

Hovedkontor Skui Tlf.: 67 17 72 00

Avdeling Bergen Tlf.: 55 59 65 40

Avdeling Sandnes Tlf.: 51 66 85 05

Miljøskadelige investeringer

De vel 22 500 milliarder kronene som er investert i utviklingsland de siste ti årene kan knekke både økonomien og miljøet, mener Worldwatch Institute.

IPS

Danielle Knight

«Når investorene leter rundt i verden etter høyest mulig fortjeneste, blir de ofte tiltrukket av land med rikelige ressurser og svake miljølover. Det er en potensielt katastrofal kombinasjon for miljøet og økonomien», heter det i en fersk rapport fra miljøorganisasjonen Worldwatch Institute.

Rapporten viser til Verdensbankens anslag om at private

investorer plasserte 1 842 milliarder kroner i utviklingslandene i 1996. Det var nesten seks ganger mer enn den statlige bistanden samme år.

Men etter krisen i Asia snudde plutselig kapitalstrømmen. I 1997 var investeringene på 1 321 milliarder kroner, ifølge Verdensbankens beregninger.

Økologisk ruin

Ifølge rapporten er det få som spør seg om denne kapitalen undergraver det økologiske grunn-

laget for landenes økonomi.

«Selv om blomstrende økonomier i utviklingsverdenen har økt de nasjonale inntektene, har de etterlatt økologisk ruin i kjølvannet», skriver Hilary F. French, forfatter av rapporten og vise-president i Worldwatch Institute.

«Luftforurensningen i mange asiatiske og latin-amerikanske byer er blant den verste i verden, og naturressurser som skog og fisk blir kraftig tappet på begge kontinentene».

Men de internasjonale investeringene har ikke alltid negativ virkning på miljøet, bemerker French. Mens private investorer bidrar til avskogingen av det brasilianske Amazonas og finansierer kullkraftverk i Kina, plasserer de også penger i øko-turisme i Costa Rica og vindkraft i India.

Men det meste av pengene som strømmer til utviklingsland, går til prosjekter som skader miljøet.

USA-modellen ikke bra

Risikabel industri blir i stadig større grad lagt til utviklingsland, der sikkerhetstiltak og håndheving av miljølover er på minimumsnivå. Dette gjelder for eksempel batteriproduksjon, kjemiske anlegg og produksjon av datamaskiner.

Rapporten viser til en oversikt over 22 selskaper innen databransjen som hører hjemme i den industrialiserte verden. Over halvparten av selskapenes samlede produksjon og manuell produksjon er nå lagt til utviklingsland. Dette er produksjon som krever store mengder syre, løsemidler og giftige gasser.

De store bilselskapene utvider også produksjonen i gryende markeder i Asia, Øst-Europa og Latin-Amerika.

Holder anslagene, blir tre fire-deler av bilfabrikkene som skal bygges i løpet av de neste tre årene, lagt til disse områdene.

«Hvis utviklingsland går inn for bilbaserte transportsystemer etter samme mønster som USA-modellen, får det alvorlige følger for luftforurensningen og matsikkerheten, så vel som for den globale klimaendringen», advarer French.

Investér fornuftig

Rapporten nevner flere eksempler på fornuftige investeringer. Et eksempel er den nederlandske Triodos Bank som i 1996 opprettet et eget investeringsfond for solenergi for å finansiere elektrisk kraft til husholdninger i Afrika, Asia og Latin-Amerika.

Økoturisme i Costa Rica og et bærekraftig skogprosjekt i Brasil, drevet av det sveitsiske selskapet Precious Woods Management, er også lovende modeller, ifølge French.

Skjerp miljøkravene

French oppfordrer investorer, myndigheter og organisasjoner til å kanalisere penger inn i prosjekter av denne typen.

Verdensbanken og eksportorganer må skjerpe miljøkravene i sine programmer i den private sektoren. Dessuten må Det internasjonale pengefondet bruke sin innflytelse for å bremse ødeleggelsen av naturkapitalen.

Banker og investorer på aksjemarkedet bør også kontrollere nøye hvordan miljøvernet blir overholdt. Det er forøvrig stadig større belegg for at selskaper med progressiv miljøpolitikk vanligvis gjør det bedre enn selskaper som ikke tar miljøhensyn. ■

Blekkulf: Ny film, ny leder og nye ideer

Ny leder i Blekkulfs Miljødetektiver, Andrew Kroglund, er en veteran i miljø- og bistandsbevegelsen. Han ønsker mer blest om Blekkulf.

N&M Bulletin

Jens P. Toldnæs

Andrew Kroglund er ansatt som ny leder i Norges eneste miljøorganisasjon for barn, Blekkulfs Miljødetektiver. Kroglund har lang fartstid innen miljøbevegelsen. Først og fremst den delen som har med bistand og den tredje verden å gjøre. Han har jobbet i Fellesrådet for det Sørlege Afrika, Utviklingsfondet og Regnskogsfondet, hvor han har vært daglig leder.

Unger kjenner ikke Blekkulf

Kroglund ønsker, av alle ting, å få Blekkulf tilbake til barnevernslene. Bakgrunnen er at det er en stund siden den åttearmede lilla miljøblekkspruten har vært på TV. Slikt gjør man ikke

ustraffet i vår tid og Blekkulfs Miljødetektiver har tappt medlemmer de siste årene.

— Det er faktisk en ny generasjon som har liten kjennskap til Blekkulf. De kjenner ham nok til en viss grad fra bøkene, men dette alene er ikke nok og det vil vi gjøre noe med, sier Kroglund til N&M Bulletin.

TV, film og teater

Til høsten kommer en helt ny tegnefilm med Blekkulf. Den er forløperen til en helafteens spillefilm som kommer i 1999. Blekkulf har et eget dokketeater som reiser rundt på skolene

— I tillegg kommer det egne faktaprogrammer med barn i naturen, sier Kroglund. ■

Forbrukersamvirket NORD

FORBRUKER SAMVIRKET

Tromsø Støtter Norges Naturvernforbund

Leilighet/hybel søkes for en av våre ansatte i Oslo/omv. Tlf. 22 71 92 20 Naturvernforbundets Markedskontakt

Kalenderen

26.-29. mars:

Bærekraftmesse i Finland. Arr.: Finnish Association for Nature Conservation, tlf. +358-9-228 081.

27. mars:

Bilby eller kollektivby? Seminar om transport og miljøproblemer i større byer. Oslo. Arr.: Naturvernforbundet, tlf. 22 99 33 00.

31. mars:

Seminar om prosjektering og bruk av bioenergi til oppvarming. Brandbu. Arr.: Energigården, tlf. 61 33 60 90.

2. april:

Seminar om bioenergi fra skogen. Brandbu. Arr.: Energigården, tlf. 61 33 60 90.

21.-22. april:

Seminar om sur nedbør og skogen i Sør-Norge. Kristiansand. Arr.: Norsk institutt for skogforskning, tlf. 64 94 90 71.

23.-24. april:

Vassdrags- og energiseminar i Oslo. «Norsk energiforbruk: Fra sløsing til løsning». Arr.: Samarbeidsrådet for naturvernsaker, tlf. 22 82 28 00.0

7.-8. mai:

Transportdagene i Oslo. «Strategiske valg og helhetsplanlegging i samferdselssektoren». Arr.: Transportøkonomisk institutt, tlf. 22 57 38 00.

7.-8. mai:

Energi for fremtiden. Konferanse i Oslo. Arr.: Statkraft og ENS Miljøforum, tlf. 51 84 90 80.

14.-15. mai:

Hormonforstyrrende stoffer i miljøet. Konferanse i London. Arr.: IBC +44 (0)171 453 2701.

7. juni:

Vassdragstreff i Tovdal. Arr.: B.l.a. Naturvernforbundet i Aust-Agder, tlf. 37 02 68 69.

Mer økologi hos småbrukerne

Norsk bonde- og småbrukerlag (NBS) vil nærme seg et økologisk landbruk. Derfor har organisasjonen satt ned et «økologiseringsvalg» som nå ber om innspill fra medlemmene.

— Økologisering betyr at vi nærmer oss et landbruk som baserer seg på lokale og fornybare ressurser, i motsetning til industrilandbruket, sier Kristin Sørheim til avisen Bonde og Småbruker. Hun er ansatt for å lede

arbeidet fram til sommeren.

— Det er ikke noen ny politikk vi legger opp til med dette arbeidet, men vi har ambisjoner om at NBS skal bli mer tydelig på hva vi står for, sier hun.

Sørheim advarer samtidig mot et kommersialisert og energisløsende øko-landbruk.

— Å produsere økologisk mat på innkjøpt økologisk fôr fra en annen kant av verden er ikke økologisk etter våre definisjoner. ■

Jernbaneverket

Vi utvikler det nasjonale jernbaneliknet for det 21. århundre og for miljøvennlig transport

Jernbaneverket

Lyse hoder bruker mindre energi

Enøk er sunt – økonomisk og helsemessig. Ønsker du mer informasjon og gode råd om energioptimalisering, ta kontakt med din lokale energileverandør.

Troms fylkeskommunes Enøkfond 9005 Tromsø

Toget betyr bedre miljø

Klar, ferdig, informér!

1. april skal de norske standardene for et miljøriktig skogbruk være ferdig. Levende Skog er allerede godt igang med å produsere informasjonsmaterieil om skogstandardene.

N&M Bulletin
Kristian Jahre

— Etter utviklingen i de to første forhandlingsmøtene i mars, er jeg fortsatt overbevist om at vi skal komme i mål med skogstandarder for et bærekraftig skogbruk innen fristen 1. april, sier Berit Sanness i Levende Skog.

Forhandlingsmøtene Sanness referer til er i det såkalte Delprosjekt II som skal bli enig om

standarder for skogbruket. I Delprosjekt II sitter representater fra miljøbevegelse, næringsinteresser i skogbruket og sosiale grupper.

— Det er hele tiden snakk om å balansere innholdet i standardene slik at alle tre interessentene kan stå inne for dem, sier Sanness.

25 standarder

Levende Skog har brutt ned alle deler av skogbruket til 25

konkrete enheter, for eksempel; hvordan skal fjellskog drives, forskjellige hogstformer, hvordan skal skog gjødsles, hvordan skal man få opp ny skog og så videre. Forut for forhandlingene har Levende Skog brukt to år på faglig utredning av de 25 punktene, og nå skal det lages en standard for hvert enkelt punkt.

Av hensyn til forhandlingene som pågår vil ikke Sanness kommentere hvordan standardene ser ut til å bli.

Informasjon til 125 000

— Men vi er allerede godt igang med praktisk tilrettelegging av informasjonsmaterieil og kursopplegg for å spre informasjon om de nye skogstandardene, sier Sanness.

Blant annet skal det lages brosjyrer, informasjonsvideoer og opplegg for studiesirkler. Sanness sier Levende Skog legger vekt på å gjøre dette skikkelig og seriøst. Hun håper dessuten både skogeiere, naturvernere og andre interesserte kan gjennomføre studiesirklene sammen.

Fristen for å ferdigforhandle standardene er som sagt 1. april, og Sanness vil ha ut informasjonen så fort som mulig - og ihvertfall i løpet av sommeren og høsten.

— Det er tross alt 125 000 skogeiere i Norge, og det er liten vits i å bli enige om standarder for hvordan skogbruket skal drives hvis ingen kjenner dem, sier hun. ■

Med enkle midler og gode naboer kan du sikre deg mot innbrudd

Aksjon Nabohjelp

POLITIET

Energiforsyningens Fellesorganisasjon

ivaretar fellesinteressene til kraftselskapene og energiverkene i Norge. De ca. 240 medlemsbedriftene – med nærmere 17 000 ansatte – har investert 200 milliarder kroner i anlegg for å produsere og fordele elektrisk kraft.

Telefon: 67 11 91 00

Telefaks: 67 11 91 10

Internett: <http://www.enfo.no>